

Dutroux-Pannenserie reißt nicht ab

Vielleicht ist die Aufregung doch ein wenig überzogen. Immerhin ist er ja noch in Haft, der mutmaßliche Kindermörder Marc Dutroux. Und doch wird einem langsam mulmig, ist es doch bereits die dritte Panne seit Prozessbeginn. Im Transporter, der Dutroux von seinem Gefängnis in Arlon zum Gericht bringt, fanden belgische Polizisten eine Rasierklinge. Nicht so dramatisch im Vergleich zur zweiten Panne eine Woche zuvor. Da fanden Gefängniswärter in der Küche direkt neben seiner Zelle einen Schlüssel - und zwar für seine Handschellen. Zum Glück hatte der Kinderschänder davon nichts gewusst - behauptet er zumindest. Und auch die unbewachte offene Hecktür seines Gefangenentransportes gleich am ersten Verhandlungstag ließ ihn kalt. Vielleicht hat der bestbewachte Gefangene Belgiens genug vom Flüchten. Immerhin gelang ihm vor sechs Jahren eine spektakuläre Flucht aus der Haft, was dann sowohl den belgischen Innen- als auch den Justizminister das Amt kostete. Einen solchen politischen Skandal kann sich der belgische Staat nicht mehr leisten. Und Dutroux will anscheinend nicht fliehen. Über die Motive lässt sich nur spekulieren.

Kopfloser Presserat

Während mehrerer Stunden war der Luxemburger Presserat, nach seiner konstituierenden Sitzung von vergangenem Mittwoch, ohne Präsident. Turnusgemäß sollte dieses Amt nach dem UJL-Journalisten Joseph Lorent für zwei Jahre an jemanden aus der Verlegergruppe übergehen. Die Vertreter der Tageszeitungen hatten sich im Vorfeld zwar darauf geeinigt, dass diesmal die Sankt-Paulus-Gruppe am Zuge sei. Bereits Ende 2003 stand fest, dass nicht der Direktor des LW, Léon Zeches, sondern der neue, aber in Pressefragen unerfahrene erste Mann im Hause ISP, Charles Ruppert, für zwei Jahre dem Presserat vorstehen sollte. Da aber einige mehr wussten als andere, und das Prozedere um die Ernennung des Präsidenten - der eigentlich nur pro forma vom Presserat bestätigt werden sollte - alles andere als transparent gehandhabt wurde, kam es im Vorfeld der genannten Sitzung zu einem heftigen Schriftverkehr, mit der Konsequenz, dass Ruppert die beleidigte Leberwurst spielte, schriftlich seine Kandidatur zurückzog und erst gar nicht zur ersten Sitzung erschien. Da es aber keinen Gegenkandidaten gab, und eigentlich niemand nachvollziehen konnte, wer hier wen beleidigt haben sollte, wurde Charles Ruppert mit nur einer Enthaltung in Abwesenheit zum Präsidentenamt verurteilt. Der Betroffene hat dann im Laufe des Nachmittags eingelenkt, und so konnte der scheidende Präsident noch am Mittwochabend ein Communiqué an die PressekollegInnen absetzen, das den Eindruck erweckt, als sei nichts gewesen.

Quadratur des Klimas

Mit schlaun Sprüche, kleinen Lügen und schmutzigen Tricks wird Luxemburg versuchen, sich an seinen CO2-Reduktionsverpflichtungen laut Kyoto-Abkommen vorbei zu mogeln. Am vergangenen Montag legte die Tripartite einen CO2-Plan vor, der weder die Industrie noch das Umweltministerium in die Pflicht nimmt und schon gar nicht das Manna des Tanktourismus in Frage stellt. Letzterer verursache nur virtuelle Emissionen, behauptete Umweltminister Charles Goerens, weil der Treibstoff im Ausland verbraucht werde. Er verschmutzt dafür aber die Umwelt nicht weniger, und der Anreiz für LKW, lange Umwege zu fahren, um in Luxemburg zu tanken, ist alles andere als virtuell. Hinzu kommt, dass der Minister in seiner virtuellen Bilanz den in Luxemburg verbrauchten Strom außen vor lässt. Der aber wird größtenteils im Ausland erzeugt und das dabei anfallende CO2 wird dort, und nicht in Luxemburg angerechnet. Regulär eingeplant ist nunmehr auch, was Charles Goerens bisher nur als letzte Notlösung gelten lassen wollte: dass sich Luxemburg von den überschüssigen CO2-Emissionen freikaufte, dies anhand von CO2-Einspar-Projekten in weniger entwickelten und weniger verschmutzenden Ländern.

Zwanzeg Joer no der Aféierung vum Sproochegesetz gëtt elo d'Aschreiw vum Lëtzebuergesch an d'Verfassung verlaangt. Brauch een iwwerhaupt Gesetzer, fir de Sproochgebrauch ze reegelen? Doriwwer huet d'woxx sech mam Schrëftsteller Josy Braun ënnerhalen.

(Foto: Christian Mosar)

LETZEBUERGESCH

"Dem ADR den Terrain net iwwerloossen"

woxx: Du gehéiers zu deene Schrëftsteller, déi zënter den Achtzergerjoren d'Lëtzebuergesch als Literatursprooch salonfähig gemaach hunn. Wann elo en ADR fuerdert, dass d'Lëtzebuergesch misst an d'Verfassung kommen, muss een sech dann net froen, ob d'Lëtzebuerg Schrëftsteller Geeschter geruff hunn, di mer elo net méi lass ginn?

Josy Braun: An de Sechzegera Siwenzegerjoren, wéi di Generatioun ugefaang huet ze schreiwen, wi Manderscheid, Cornel Meder, oder ech selwer, och nach jéngerer wéi de Rewenig, do hu mir däitsch geschriwwen. Mä wann ee mi al gëtt, gesäit een an, egal wéi gutt dat een däitsch oder franséisch kann, dat een sech vu bannen aus dem Bauch eraus am beschten a senger Mammesprooch ausdréckt. Dat wor awer keng Musse-Saach, keng orchestriert Geschicht. 't ass einfach sou e Feeling. An et hänt och vum Thema of: Ganz vill Auteuren schaffen hir eege Biographie op eng romanhaft Aart a Weis op, an dat kënnt oft am beschten an der Lëtzebuerg Sprooch.

Latenten Nationalismus gëtt et net eréischt zënter dem ADR. Dee gouf et schon an den Achtzergerjoren. D'"Aktioun Lëtzebuergesch" huet eng groussaarteg Aarbecht gemeet, mä deemols war innerhalb vun der "Aktioun Lëtzebuergesch" schon di Gefor do, an dat ass jo och deemols ausgegangen mat engem Eclat, mat engem Splitting. Aus der "Aktioun Lëtzebuergesch" ass d'FELES entstan, an d'Feles war genau dat do: eng nationalistesch, rietsextrem Blut- und Bodenbewegung. Déi ass awer glécklecherweis erëm a sech zesummegebracht.

D'Initiativ vum ADR geet jo awer zeréck op eng Ufro vum Lex Roth, dem Vizepräsident vum der "Aktioun Lëtzebuergesch", un d'Vefassungskommissioun vum der Chamber. An um Site vum der "Aktioun Lëtzebuergesch" tschätten am Forum Leit wi de Pierre

Peters vum der Nationalbewegung mat.

Ech sinn haut net méi an der "Aktioun Lëtzebuergesch", mä et sinn awer Leit dran, déi kënnen dofir suergen, dass esou Rechtstendenzen net zum Droe kommen.

Ech hu keng virgefaasste Meinung iwwert di Geschicht vun der Verfassung. Mir wäerten als Schrëftstellerverband sécherlech dozou Stellung huelen. Ech stellen awer fest, dass di grouss Parteien net onbedéngt waarm sinn dofir. Dat ass am Fong eng méisseg Geschicht, well mir hu jo schon e Gesetz, wou dra steet, dass d'Lëtzebuergesch Nationalsprooch ass.

Mä wat mech awer iergert: Well den ADR ganz konsequent seng Froen an der Chamber op Lëtzebuergesch stellt, fäerten déi aner Parteien, dat ze maachen, well dat dann en Hauch vun ADR kéint kréien. So wäit kann et awer wierklech net kommen, dass mer den Terrain dem ADR iwwerloossen.

All di Efforten, fir d'Lëtzebuergesch ze ënnerstëtzen, ass dat net eng Aart a Weis, eng Sprooch künstlech um Liewen ze erhalen?

Ech weess net, ob dat künstlech ass. Eent ass emol sécher: Eng Sprooch ass net statesch. A mir hunn eng ganz jonk Sprooch, och wann d'Lëtzebuergesch ganz al muselfränkesch Wuerzelen huet. Mir sinn esou al wi de südafrikaneschen Afrikaans. En Drëttel vun deenen ale Verben, di am ale Lëtzebuerg Dictionnaire stinn, kennt haut mol kee méi. Par contre, hält een den neien Duden, do sinn ipso facto englesch Verben dra wi "surfen" an "downloaden" - dat

sinn di Saachen, di och bei eis erakommen an d'Sprooch.

Haut gëtt awer och méi Lëtzebuergesch geschriwwen. E Beispill sinn d'E-Mailen an SMSen, wou besonnesch d'Jugend ganz gär op Lëtzebuergesch schreift, zwar ongebonnen a puncto Orthographie.

Wär et dann eigentlech schlëmm, wa Lëtzebuergesch géif verschwannen?

Dat ass eng perséinlech Appreciatioun. Fir Europa wär et mat Sécherheet net schlëmm, mä et géif vläicht en Eck vun Europa kulturell e bësse mi aarm ginn. Ech sinn der Meenung, dat Stéck Kultur wat mat där Sprooch verbonnen ass, soll awer erhale bleiwen an och an honnert Joer nach verständlech sinn.

De Jean-Claude Juncker seet jo, Lëtzebuergesch kéint d'Integratiouns- a Kommunikatiounssprooch tëschent deene verschiddene Communautéite ginn. Ass dat realistesch?

Vläicht méi wi fréier. Mir hate bis elo ëmmer am Kapp, mir missten d'Integratioun maachen iwwert dee frankophone Wee. Mä déi Leit, di elo aus dem Oste bei eis kommen, déi begéinen eis net mi op der Basis vun der franséischer Sprooch. Do kann een net méi iwwer nach eng aner Friemsprooch fueren, dat geet dann nëmme méi iwwert d'Sprooch vum Land.

Wat elo do vun der Regierung kënnt, dat si "Lippenbekenntnisse". Et misste massiv Finanzen do sinn fir e populäre Lëtzebuerg Dictionnaire ze maachen, Friemsproochendictionnaire ze maachen, de Spellchecker ze korrigéieren an eng permanent Maintenance an Entwécklung dovun ze maachen. Et gëtt awer

kee mi bezuelt fir deen à jour ze setzen. Dat ass wi wann ech e Kand op d'Welt setzen, an ech loossen et do setzen.

Amplaz vun Integratioun sinn um Niveau vun de Gesetzer an deene leschte Joren éischer Contrainte geschaf ginn, wi beim Affekotegesetz.

Et ass natierlech eng bauernschlau Aart a Weis fir verschidde Bréisseler Gesetzer ze ëmgoen. Datt een einfach Barrière setzt, déi den Accès quasi onméiglech maachen. Op der anerer Säit ass et awer och net an der Rei, dass e Lëtzebuerg verurteilt gëtt an engem Fachfranséisch, dat e mol net versteet. An och beim Affekot, do ass et jo och wichteg dass de Client him ka soen, wat en dréckt.

A bei der Nationalitéit? Muss ee Lëtzebuergesch kënnen fir Lëtzebuerg ze ginn?

Nee, dat gesinn ech wierklech net esou. Dat Lëtzebuerg-Sinn, oder Belsch-Sinn, dat spillt dach awer wierklech an deenen nächste Joerzénge just nach eng Roll um Pabeier. Dat ass grad, wi wann ech misst a mengem Pass stoen hunn, ech wär Eisleker. Ech sinn och der Meenung, wat d'Walrecht ugeet: Een deen hei wunnt, dee wëllt jo hei liewen, dee soll och hei matbestëmme kënnen wéi e lieft.

D'Sproochegesetz vu 1984 ass nach vun enger Generatioun vu Resistenzler a Patriote gemaach ginn. Do steet dann dran: "Lëtzebuergesch ass d'Nationalsprooch".

Et schéngt mer verständlech ze sinn, dass dee Patriotismus, deen sech schon am Krichsreferendum iwwert d'Lëtzebuerg Sprooch ausgedréckt huet, heronach an d'Gesetz vu '84 eragedroe ginn ass. Mä de Begrëff "Nationalsprooch" ass fir mech kee gudden Ausdruck. Et ass d'Landessprooch, et ass di Sprooch di mir ënnertene schwätzen.

Mä vill Leit an eiser Gesellschaft schwätzen ënnert sech ebe grad net Lëtzebuergesch.

Et kann een dat vläicht ëmmer manner soen. U sech misst ee soen: Zu Lëtzebuerg ginn haaptsächlech dräi Sproocher geschwat. Et soll een d'Lëtzebuergesch net iwwert di aner Sprooch stellen.

Huet dat 84er Gesetz konkret eppes geännert?

Ech menge schon, alleng do duerch, dass et ëmmer erëm zitëiert gëtt. Et gëtt haut vill mi Lëtzebuergesch geschriwwen wi virun drësseg Joer. Emmer méi Leit wëlle wëssen: Wéi gëtt dat do richtig geschriwwen, mir géingen et gäre richtig maachen. Dat geet bei den Annoncen oder bei den Enseigné vun de Restaurants a Bistrotten un, bis bei Lieserbréier.

Um Internet-Site vum 100 komma7 schreift am Forum en Nolauschterer zum Thema Orthographie: "Wat manner Sproochschanen, wat besser."

Wa mer d'Sprooch zu enger gesetzlech verankerter Sprooch maachen, da brauche mer och eng gesetzlech verankert Orthographie. Wa jidderee mécht wi e wëllt, dat ass letztlech net kamoud. A fir Ausländer ass et ouni Orthographie och net méiglech, eis Sprooch ze léieren. Et muss jo kee se schreiwen. Mä déi di dat wëllen anstänneg maachen, sollen d'Geleechenheit kréien, fir et ze léieren.

Interview: Renée Wagener

Zur Persoun

De Josy Braun, Joergang 1938, ass zënter 1991 fräie Schrëftsteller. Als Member vum "Conseil Permanent de la Langue Luxembourgeoise" setzt hie sech aktiv fir eng eenheetlech Lëtzebuergesch Schreiwweis an. Hie gëtt och Coursen an der reformierter Orthographie an huet ënnert dem Titel "Eis Sprooch richtig schreiwen" e klengt Léierbuch herausginn. Seng Romaner, Theaterstécker an aner Texter schreift hien haaptsächlech op Lëtzebuergesch.